

Preus per subscripció

En Barcelona. 1'00 Pta. trimestre.
 Fora... 1'50 » »
 Artistas extranjers, 25 Ptas. 1' any

REDACCIÓN Y ADMINISTRACIÓN

DIPUTACIÓ, 125, 2.º, 3.ª

Sucursal para cartas y avisos, en l'Arxiu
 de D. J. Gelabert: Unió, 5, 3.º 2.ª

Preus de cada número

Número corrent... 10 centims
 Id. atressat... 15 »

Tenim una especial satisfacció en anunciar que próximament convocarem un

Certamen festiu literari en lo que s' adjudicarán diferents premis ab arreglo á las Bases que 's publicarán en un dels números propvinents.

LA SETMANA

Si las setmanas se batejessin tal com batejém los sigles, á aquesta setmana podria anomenársela la de la *xafugor*, perquè la veritat es que 'n ha fet y 'n fa.

Per tot arreu no 'n sentiren d' altre:

—¿No véu quina calor? Estich amatat, semblo 'ls degotalls.

—Ja la sento, la calor, ja, — contesta l' interpelat, esbufegant ab mandra com una manxa de clavatayre.

—Lo qu' es jo — deya l' altre dia un senyó gras que sempre té totas las feynas fetas, — lo qu' es jo, ja he descubert lo medi de no patirne de calor: á casa vaig sense altra roba que una semitúnica de fil y... las mans á la butxaca.

Fa poch dias vaig anar á véurer á un subjecte molt amich meu... al tant per cent, y 'm va rébrer tal com dich, ab túnica; va ferme l' efecte d' un juheu, no li faltaba res: fins duya uns estrenya-caps ab las betas á ran d' orelas.

Pero deixemnos de calor, que ja 'n vaig parlar prou fa poch dias.

¿May dirian que 'ls preocupa avuy per avuy als francesos?

¿No ho saben?

Donchs están averiguant si 'l cap de 'n Ravachol, un cop tallat va enrahonar ó si no va dir res.

¡Oh, y que no 'ls té poch atareats aixó!

Tot es parlar de la forsa de las sangs, las corrents eléctricas y no sé qué mes.

De manera que no m' estranyará sentir cridar qualsevol dia, als xicots que venen ultimas horas.

El discurso entero y pronunciado por el cap de 'n Rava-
 chol un cop tallat.

Y ara, viatjant, (qu' aixó fa estiu) deixem als francesos y parlem de casa nostra.

Agafin un periódich, lo primer que 'ls vinga á má, y segurament llegiran avans de girar full: *Con motivo del Centenario de Colon....*

Tot es *con motivo*.

Veyam, veyam que 'n surtirá. Ja serà hora de que 's fassi una cosa digna y ben feta.

—¿Qui es aquet senyor Colom, que tant ne parlan?

—preguntaba pe 'l cel-obert una vehina á un' altra.

—Colon voldrá dir.

—Be, si, es igual.

—Es qui va trobar l' América.

—¡Ah, ja 'l conech! Es aquell que hi ha en la plassa de Sant Sebastiá, fet una estatua.

—No, senyora, no, — vaig sentir que deya 'l saba-

ter de la botiga. — Aquell que diu no la va trobar, la América; va negociar-la.

¿Qui sab si ara *can motivo* del Oentenari, també algú hi negociarà?

La nota artistica de la setmana ha sigut lo debut en Eldorado del tenor cómic don Manel Rodriguez, actor que ha estrenat las principals sarsueletas de género *ckico*.

Totas las obras que fins avuy ha representat li van be; resultan pessas talladas pe 'l seu cos.

Se diu que la companyia del eminent Novell donarà en aquet teatro una serie de funcions, comensant á primers del próxim Setembre.

Aixó convé, perquè la veritat, tantas sarsueletas mes ó menos *auténticas* (com diu un *alabordero*) cansan.

Es natural, cada dia cols, amargan.
 ¡Ah! Pero no ho posin pas á preus de ivern, per-
 que ara som al estiu y pe 'l Setembre encara hi se-
 rem.

P. A. U.

UN FULL

(Del álbun d' una coqueta)

M' has presentat molt galana
 ton álbun de filigrana
 per'que n' embruti algun full;
 y vés si vull desairarte
 que omplir-lo tot y agradarte
 fora, niná, l' meu orgull.

Comensaria dihente
 que, sòls sòch felis veyente,
 qu' ets ma inspiració d' amor,
 y, com en eix vaig á ferho,
 en cada full considero
 que bi deixaria l' meu cor.

Y esclatant ab foll deliri,
 pintaria mon martiri
 y mos tendres sentiments,
 y 't parlaria ab gran mimo,
 y 't diria 'l que t' estimo,
 y 't faria juraments.

¡Oh, si, ninal.... Pero escolta:
 tu haurás vist alguna volta
 com un paissatge joliu
 deixa son trajo de festa
 y després molt trist ne resta
 tantost s' ha acabat l' istiu.

Tu haurás vist com de l' arbreda
 se 'n endú la pampolèda
 lo crudel vent de tardor.
 Donchs jo temo, nena hermosa,
 que á lo mellor, semblant cosa
 passi també ab ton amor.

Potsé ab l' ànima encongida
 si á la tardor de ta vida
 quant un dia arribarás,
 minant llevors ta existencia
 altre anhel, ab desplañencia
 aquest álbun mirarás.

Potsé al véurent mes aymada
 qu' en la tendra edat passada,
 donant ingrata al meuyseu
 los recorts d' igual calibre,
 tot trossejant aquest llibre
 trossejarás lo cor meu.

Per 'xó quant m' has dat galana
 ton álbun de filigrana
 per'que n' embruti algun full,
 ab llenguatje poch ameno
 lo present tant sòls t' ompleno....
 Quedar bé es lo que jo vull.

Y aixís, si veig en mal hora
 que n' ets á mon cor traidora.
 'sent sòls un lo full l' escrit,
 podré millor arrencarlo
 pera eternament desarlo
 en lo fondo del meu pit.

ANGEL RIUS VIDAL

BIBLIOGRAFIA

DOS DIAS DE CARA NETA, narració poética per don
 Joan Vila y Gaspar.

Un llenguatje senzill, ameno y natural, enlayrat
 fins á cert punt per cadenciosos versos assonantats,
 donan al folletó qu' acaba de publicar l' estudis
 poeta senyor Vila y Gaspar, una galanura que ja

voldrian ostentar en sas obras alguns escriptors fá-
 tuos que blasonan d' erudits y de ilustrats.

La obreta de don Joan Vila, que no té pretensions,
 es la ressenya d' una anada á San Miquel de Fay que
 l' autor va fer no hi ha molt temps en companyia
 de vintisis amichs. Esplica ab certa vis cómica totas
 las peripecias que 'ls van passar; descriu aquell
 lloch; pinta la vila de San Feliu de Codinas y en la
 narració d' aquets assumptos se val d' una forma
 justa y adequada al cas de que va tractant.

Lo folletó es de regulars dimensions y 's llegeix
 ab gust, trobantshi sols com á defectes (que 'ls se-
 nyalem segurs de que 'l senyor Vila 'ls evitará al
 escriure'n un altre) que en ocasions es massa deta-
 llista y que en tota la obreta hi ha un mateix assu-
 nant, lo que, si en rigor es un mérit que denota molta
 facilitat en versificar, pót també considerarse com
 una falta, perque fa un xich monótona la obra en
 qüestió.

De totas maneras, es agradable llegir *Dos dias de
 cara neta*, y 'l lector voldria que encara no fos aca-
 bat quant l' autor escriu los segments versos:

Y com molt prest las tenebras
 van rodejarnos del tot,
 ja en res volguérem fixans
 de lo que passaba al món,
 y en mitx d' alegres cantunas
 y en mitx de flure y fe 'l boig,
 vam arribar á Barcino
 alegres, trempats y bons
 quant eran las set tocadas
 d' un vespre humit, y mes fosc
 que pensament de damnat
 ú fèra gola de llop.

Rebi 'l senyor Vila y Gaspar nostra felicitació.

P. DE R.

Entreacte

Quatre dias á Taradell

Invitat per mon apreciable amich senyor Vidal,
 he estat uns dias ab ma familia en aqueixa població.

No haig de descriur-la per haverse'n fet ja la des-
 cripció l' any passat en LO TEATRO CATALA.

Vull fer constar sols la verdadera satisfacció de
 que vam gosar durant la estada en poble tant agra-
 dable en la present estació.

Entre diferents escursions, va ser molt divertida la
 fontada á *La Madriguera*. No diré que sigui lo millor
 arrós qu' he menjat lo d' aquell dia; pero no recordo
 haverne menjat may cap tant á gust, ni tant depres-
 sa, sens esperar que's refredés.

La cuinera que tenen sab lo que 's fá: al menjar
 l' arrós com aquell, un no pót menos d' exclamar:
 ¡viva l' arrós!

També varem passar bons ratos á casa del mes in-
 tel·ligent sastre de la població, home de caràcter es-
 pansiú y franch á tot serho. Petitó, lleuger, de pocas
 carns, moreno, cara estirada y ab barba negra aca-
 bant en punta, fá recordar aquells tipos morunos,
 mes ó menos autèntichs, que solen vèndrer babutxas
 per la Rambla. Apesar de que es catalá, los caràcters
 com lo seu abundan mes en Andalusia que á Cata-
 lunya. Es molt laboriós y pe 'l que's véu, lo treball
 li produheix bastant y pochos sastres de Barcelona po-
 den darse la bona vida qu' ell se dóna. Acostuma á
 fer, per lo menos, deu ápats al dia; y 'ls colomins,
 pollastres y pernil son la seva menja, encara que de
 tant en tant, per tréurers, lo baf, s' entreté ab bacallá
 sech, sang y fetje y tomátechs ab ceba.

La seva conversa es amena á tot serho: fá riurer
 sense pretensions, en lo qual consisteix la seva gra-
 cia... No mes li faltan cinquanta mil duros per ser
 completament felis.

No es pas gran cosa.

De las relaciones que vaig adquirir, dech contar també la del propietari d' una de las millors casas del poble, ab qui soliam passar moltes estonas. Es un viudo que recomana á las solteras de certa edad y á las viudas acomodadas, encara que tinguin fillas; per quan es home de bon regent, sense vicis cone-guts, sumament económic y disposat á pèndrer com á seus los fills que li porti la muller, ab tal que pugui contribuir d' una manera enrahonada á la part d' ingressos del presupost de la casa. Actualment viu sol y.....

desde 'l dilluns al diumenge
tot sol cuyna y tot sol menja.

Aixi mateix vaig tenir lo gust de conèixer una notable poetisa que'ns va proporcionar un rato de ver-dader plaer, llegint dos hermosas poesias d' Apeles Mestres, ab una expressió y sentiment que no sol véu-rers en molts que llejeixen ab pretensions. També és cantant distingida que sab cantar ab afinació y ab mes bon gust que mes de quatre que trepitjan las taulas d' alguns teatros. Es la senyora Julia Es-trada, autoaa de la poesia que va publicarse la set-mana última en aquet periódich, poesia que va im-provisar casi pot dirse.

Lo dia 25 del present mes es la festa major, per la que 's fan preparatius y s' está ensajant una missa es-crita ex-profés per aquesta diada, qu' ha de produhir molt bon efecte á jutjar per lo que he pogut notar en los ensaigs.

Crech qu' alguns redactors de LO TEATRO CATALÁ tenen lo projecte de anarhi y per mica que jo pugui creguin que m' hi trobaran. Las cosas que 'm venen de gust, m' agrada repetirlas, y de tot lo d' aquell poble 'n guardo molt bon recort.

¡A mes véurer, Taradell! y entretant reb lo saludo que t' envia ton mes entusiasta admirador

JULI VERT.

Dígali barret dígali sombrero (•)

RAM. Enterat.—Va morí 'l pare,
després jo 'm vâreig casar
y antes d' un any ja 'm va dar
la dona 'l noy que tinch ara.

D.ª Ros. ¿Vosté t' un fill? (Sorpresa.)
RAM. Jo diria!
D.ª Ros. Com may l' hem vist.....
RAM. Jo ho crech, dona!
Véu que 'l tinch á Barcelona.
D.ª Ros. Y á n' allí, ¿qué hi fa?
RAM. (Satisfet.) Estudia.
(Molt marcat.) Y honrat á carta cabal.
D.ª Ros. Be, com vosté y 'l seu avi
(Ramón va á parlar)
Si, no cal que me'l alabi,
que ja ho crech (Sech.)
RAM. Oh! vaya, y tal!
Continúo.
D.ª Ros. Si, qu' espero...
RAM. ¿Veuré' al noy? Aviat vindrá.
D.ª Ros. ¿Diu aviat?
RAM. Aviat, es clá.
D' aquí pochés dias vol ferho,
segons m' escriu desd' allí.
D.ª Ros. Oh! donchs ja 'l podrem conèixer.
RAM. Ja 'l veurá vosté mateixa.
D.ª Ros. Y ¿es guapo?
RAM. Se 'm sembla á mi.
D.ª Ros. Si es aixis...
RAM. Ja 's pot casar;
perque jo, á n' aquí hont me veu,
guapo y 'sent com ell hereu,

dona guapa vaig trobar.

Y si jo, que duya jech
y pantalons de vellut
y era menos saballut
que no pas ell.....

D.ª Ros.
RAM.

¡Si qu' ho crech!
Vaig troba, al voler casarme,
dona jove, hermosa y tendra,
crech qu' ell quant vulgui ser gendre
en aixó t' de guanyarme.
Y ho crech perque es molt senyó.

(Ab vivesa)

y no t' cap pèl de tonto,
y perque ho desitja conto
mes que ho desitjaba jo;
perque la constancia logra
tot lo que vól en lo món:
y es cert com me dich Ramón
que crech qu' ell trobará sogra
que tinga una noya guapa
mes que jo y la meva dona,
qu' al vení ell de Barcelona.
ja pot dir que no s' escapa;
d' estima 'l la seva filla;
pues 'sent tots dos prou honrats.
quedarán enamorats
l' hereu meu y sa pubilla.
Y estant d' aixó persuadit,
sens ni á que arribi esperarme
he volgut anticiparme
per' dirli lo que li he dit.

D.ª Ros.
RAM.

Pero...
Si: vosté potsé ara
no sab perque aixis li parlo:
es secret que publicarlo.
senyora, no dech encara.
Y además dech dirli ja,
causantli molta estranyesa
y al mateix gran sorpresa,
que 'l si de vosté 'l tinch.

D.ª Ros.
RAM..

¡Bah!
Y ara, al demanarli aquí,
sols vull que me 'l repeteixi.

D.ª Ros.
RAM.

Sí.... (Volent replicar, perque no l' entén)
Be, bueno, basta, deixi.
ja 'n tinch prou, ja m' ha dit «sí.»

D.ª Ros.
RAM.

Pero...
Jo ja estich content.

D.ª Ros.
RAM.

Vagi ara hont vulgui, senyora,
que quant hagi arribat l' hora
m' entendrá si no 'm comprén.
D.ª Ros. (Anantsen) (No l' he entés ni gens ni mica
d' un sol mot de quan ha dit)
RAM. (Ara que 'l seu sí he sentit
veig qu' es lo que 'l noy indica.)

ESCENA V.

RAMÓN, luego JAUMET.

Oh! y quinze dias fa tinch
la carta per ell remesa,
en la que 'm diu qu' ha sabut
que s' está aquí l' Angeleta
y que parli ab los seus pares
perque la estima de veras.
Déch, doncas, aprofitarme
avuy per surtir ab la meva,
puig ja que la dona es fora
podré obrar, sol, ab cautela
y aixis no 'm destorbará
ella que sempre mou fresca.

(Se dirigeix al foro y apareix Jaumet.)

Pero ¿qué veig! ¿No es lo noy?
Oh, Jaumet! ¡quina sorpresa!
¡Hola, pare! ¿Cóm esteu?

JAUM.
RAM.

(Molt sorprés.) Com una estatua de pedra
¿D' hont surts?

JAUM.

¿Jo? De Barcelona.

(•) Vejis lo número 89.

- Me punxaba la impaciència;
sentia las pessigollas
del amor...
- RAM. ¡Ah! ¡qu' ets tronera!
- JAUM. Y sense pogué' aguantarme,
jo que si, avuy ab gran pressa
fico la mà á la butxaca;
prench un bitllet de tercera;
me 'n arribo á Granollers;
alli 'm menjo una costella;
pujo al cotxe fins á Vich;
dino á Vich ab impaciència;
alli luego un altre cop
m' enfilo á la delantera,
y me 'n vinch á Torelló
per' veure' á l' hermosa nena
qu' al contemplarme prop seu
y al estrényer la mà meva,
quedará impresionada,
y ab l' amor gran que 'm professa
ben prompte al seu Enriquet
—que sóch jo, segons créu ella—
li dirá: «¡Oh! molt t' estimo,
per' que calmis la quimera
d' aquet cor angelical
de ta estimada Angeleta.»
- RAM. Home, Jaumet, calla, calla.
No siguis tan xerrameca.
- JAUM. Be: ¿Y la mare? ¿hont es la mare?
- RAM. No vindrá fins demá 'l vespre.
- JAUM. Donchs quant arribi sabrá
qui será promesa meva.
L' Angeleta...
- RAM. Tinch la carta
y 'l sí de la mamá d' ella.
Pero hi ha al mitj en Joaquim
y 'l seu Antonet y... etzeta.
- JAUM. Be, ja 'l trobaré al Antón
- RAM. Mira qui vé. (Senyalant á la esquerra.)
L' Angeleta.
- RAM. Ja torno. Buscaré á 'n Quim
que 's créu un sabi sapiensia.
- JAUM. ¿Perqué?
- RAM. Per' dirli que ja
tirarem sos plans per terra. (Seguirá.)

Memorias de un Comediant (.)

CAPITOL XI COMPANYIAS Á PARTIT

—Aixó de surtir *ó* *partit*—continuá en Ridaura,—
avans era cosa que sols s' admetia en temporada de
estiu; mes avuy, gracias que á l' ivern se puga ar-
reglar un *partit* dels que 's diuen *arreglats*.

Qui inicia la companyia sempre sól ser lo galán,
actor ab familia, que, ja siga perque ha passat de
moda, ja perque no vol estudiar, ja perque no li
convé quedarse en la capital, ab la mica de nom ar-
tístich que li queda, va de poble en poble *fent teatros*
de mes ó menos importancia, segons se topa.

Lo personal de la companyia may es lo mateix.
¿Cosa estranya! ¿Vritat? Donchs la rahó es ben clara.
Lo tal galán, regularment sól tenir muller, filla y
fins algun fill, familia que, no sé en qué consisteix,
es molt dolenta (artísticament parlant) Ell, com es
natural, forma la companyia contant sempre ab sa
familia; es dir, contant quant menós ab tres *sons* que
son per exemple:

Primer actor, 12 pessetas.

Dama jove, 10 id.

Característica, 10 id.

Las demás parts de quadro á 10 pessetas y las de
fora quadro á 9.

(.) Vegis lo número 89.

Bueno: ja nostre galán té teatro al tant per cent y
á son nom, aixó si. Arregla la companyia, cada hu
's paga 'l viatge, arriban á puesto, ensajan y... fan la
primera funció que 'l públich reb- ab bastant agra-
do per lo prompte; pero que després no deixa de po-
sarhi algun tap.

La primera setmana 's cobra poch; mes las espe-
ransas pera la que segueix son grans.

Arriba la segona y 'l resultat es magret; mes ja
som al ball y s' ha de ballar.

Abreviem: de setmana en setmana, de funció en
funció, lo temps va passant, desfentse avuy las ilu-
sions que van forjarse ahir y creantsen avuy de no-
vas pera arribar á demá.

Lo negoci va mal, molt malament; tots los actors
ensenyan las *bragas* apedassadas menos lo galán, lo
galán que per no ferse notar no deixa de queixarse;
pero qu' ab tot es lo primer en alentar esperansas y
l' últim en abandonar la temporada. ¿Voleu saber
perqué?

La rahó es ben clara. Cada actor cobra un *sou* ó
sou y mitj; aixó es, dos ó tres duros setmanals: di-
guem tres, y ha de pagar catorze peseetas de dispe-
sa; de modo que li queda una pesseta per planxat,
vestir, tabaco y pèndrer café.

La subsistencia es impossible, puig per mes que
una setmana li toquin tres ó quatre *sous* (aixó sólto-
car pocas vegadas), si vol satisfer l' atrassat may li
surten los comptes nets. Aixó 'sent actor indepen-
dent: ara, si té obligacions que cumplir, no 'n par-
lem.

Y entretant lo galán ¿qué? ¿creyeu que tampoch
pót menjar? Donchs aneu molt errats. La familia
del galán que 's fa 'l menjar en un piset rellogat,
com que son tres á cobrar percibeixen durant una
mesada (contant sols á *sou* y mitj la setmana) perci-
beix, dich, cada quatre setmanas, 192 pessetas, es
dir 39 duros 2 pessetas mensuals, en tant que 'ls de-
més sols cobren en lo mateix espay de temps 12 du-
ros pelats, ab qual quantitat impossible es la estada
en cap població, fent de cómic.

Los que son familia ¡ja ho crech! ¡que duri tant
com pugui! ¡Quáns empleats carregats d' obliga-
cions tothom coneix que no tenen pas 38 duros
mensuals y viuen ab luxo?

Ara no us penseu que jo critiqui á aquestas familias
artísticas, no; jo sols exposo 'l cas per' probar senzi-
llament que 'ls *partits parteixen* pe 'l mitj: perque,
bueno, no vagis en cap *partit* que hi haji familia
y... ja estas llest. ¡Ja ho crech que estich llest!

Lo galán que no té familia escusat es dir qu' es
jove, educat en l' escola d' Echegaray, ab mes sang
qu' un Miura, molts pretensions, lo cap plé de vent
y molts bravatas, alló resulta un' olla de cols. Tot-
hom mana, tothom crida, tothom se créu precis y...
vaja, vosaltres, amichs meus, no saben lo qu' es un
comediant sense trevas.

Ab los de certa edat, quant menos sempre hi ha
cert respecte; mes ben dit, certa pòr, que com saben
entendre 'l seu negoci, s' imposan á la companyia,
fent que d' aquest modo marxi... tot lo millor que 's
pót.

No 'sent aixis, ho repeteixo, es cosa de tornarse
boig ó be fer munt al pilot de l' enredo, de las infu-
las, de la patrya..... en fi, de la tonteria. Entre
aquets últims y 'ls que he descrit primer, mal per
mal, son preferibles los galáns ab familia. ¡Jo ho
crech! Aquets quant menos amanyan tot lo que po-
den las renzillas per la bona marxa de la companyia,
qu' es lo que convé.

Ja hem arribat casi be al fondo del sach. Dich
casi be perque tocant á teatro no acabaria pas may.
Un punt me falta per tocar, y aquet es l' actor que
viu d' ilusions.

¡Viurer d' ilusions es una gran cosa!

Actor hi ha que 's fantasieja ell mateix mes ajus-
tos que teatros y empressaris hi ha.

Encara no 's belluga una fulla, qu' ell ja 's fa la il·lusió de que aquella fulla ha de caure i ell podrà ocupar son lloch. Tot ho ha de fer ell, per tot arreu l'esperan, tothom lo mira, tothom està per ell, sempre corra, sempre l'esperan, va per tot..... y may arriba al lloch.

¡Ditxosas il·lusions!

Companyia existeix que, embarrancantse cada dia mes, viu ab la il·lusió avny de la funció que farà demà y demà al tocar lo desengany espera..... espera unas festas que 'l mateix poden tocar campanas de *aleluya* que de *ora pro nobis*.

Viurer d' il·lusions es una gran cosa, pero lo qu' es a mi no m' alimenta.

Y ara pregunto: 'l comediant a qui, com jo, no li plau l' enredo, desprecia 'l servilisme y busca sempre la rahói pót viurer en lo teatro? ¡No, y mil vegadas no!

Pera ser comediant; es dir, pera seguir lo teatro, s' ha de formar un mateix un semi caràcter acomodaticí a las circunstancias; no sé si m' enteneu ó si no m' explico prou be. Vull dir que s' ha de tenir una conciencia elástica y una esmena doblegadissa; pero aixó si, tot lo que 's fassi, siga ben fet ó mal fet, ferho tot ab convicció. D' aquest modo es fácil escalar algún puesto que podrà ocupar mes ó menos justament; qu' aixó de la justicia en lo teatro es lo de menos.

Si no ho vol fer aixís, que plegui 'l ram que no fa per casa. Aixó es lo que vaig a fer jo; per lo tant ja ho saben, me retiro ab las ganancias, s' ha acabat l' arrós, *otro talla*, aquí us ho deixo, torneume 'l ral que no vull mes comedia.

Aixís mateix terminaban *Las Memorias d' un comediant*, que, com vaig dir al principi, vaig trobar esborradas y sense co npaginació entre 'ls fulls d' un exemplar de dramas comprat als Encants.

Res hi he posat de ma part: mes aviat hi he fet *atajos* que no pas *hijuelas*. Si algú créu véurehi son retrato, no puch fer mes que recordarii a Horaci quant digué: *El que se dé por aludido, allí en el fondo de su conciencia sus razones tendrá*.

Lo qu' es jo... si per res sóch útil, manin.

ANTÓN MOSTASSA.

Repertori de Fora

San Just Desvern, 8 d' Agost.

Molt senyor meu: Aquest pintoresch poble, ab motiu de la festa major celebra també alguna funció extraordinaria que es digna de darse a conèixer en las planas d' aqueix periódich.

La societat coral «Lo pom de flors» que conta onze anys de sa fundació, ha donat ab molta acceptació lo concert que anualment celebra en aquesta diada.

La orquesta del senyor Escalas ha donat relleu a la festa, acompanyant als concertistas en distintas pessas, essent molt aplaudits en totes ellas.

La pastorel·la corejada *Lo pom de flors* (titol ab que sigui batejat aquest coro), *Los xiquets de Valls* y *Lo cautor del poble*, tingueren molt bona interpretació, no 'sent menos afortunats lo coro descriptiu *La festa del poble*, del director del coro don Joan Cristiá y 'l regodon bélich *Los nés dels almogàvars*.

La orquesta executá alguns números que sigueren molt escoltats, entre ells la sardana de *Garin* que tingué de repetir-se.

A l' entrada 's repartia 'l programa en un elegant periódich publicat baix la direcció del senyor Benages.

En lo teatro únich que hi ha en aquest poble, s' hi representaren las obras *Vostés dirán* y *Setse jutjes* per una companyia de aficionats de Sans, dirigida per

'actor cómic senyor Romani, intercalanthi alguns números de cant ab acompanyament de guitarra.

La concurrencia en las dos salas ha sigut numerosa y 's pot dir que 'l poble de San Just ha obrat molt just.—J. A.

La Garriga, 7 d' Agost.

Amich director: Durant la próxima passada festa major que ha estat molt animada, ha actuat en lo teatro d' aquesta població, com tenia dit, la companyia de vers dirigida per don Vicens Miquel. Posaren en escena *Los Amantes de Teruel* y *Creced y multiplicaos*, finalisant las funciones ab las pessas catalanas *Un cop de telas* y *De cap al pou*. En lo desempenyo de *Los Amantes* s' hi distingí la primera dama donya Virginia Perez, y en *Creced* sobressurtí lo director: de la execució de las pessas pot dirse que fou bona.

Los aficionados preparan novas funciones, catalanas totas, y concerts musicals coronats de balls de societat. *L' apotecari d' Olot* es una de las produccions que s' esperan ab més desitj.

Fins a altra ocasió me repeteixo seu y affm. amich.—J. B.

Vilanova y Geltrú, 7 d' Agost.

Senyor Director: per *coda* de la festa major que va ser lo dia 5 del actual, la companyia de don Enrich Borrás va estrenar ab gran éxit en lo teatro Tivoli, lo grandios drama en sis actes *La Payesa del Montseny* dirigit per dit senyor. Lo teatro estava plé de gom a gom, los palcos *idem* y en ells s' hi veyá la gran noblesa de la vila, cosa que no s' havia vist durant la temporada: semblaba que 'l senyorio havia tret las arnas aquella nit.

La execució y las decoracions molt be.

Despres va posarse l' saynete de don Emili Vilanova *Las bodas de n Cirilo*. No tindrè paraulas pera donar a coneixe' als llejidors lo bon rato que 'ns van fer passar tals *Bodas*: s' hi va distingir d' una manera acabada lo senyor Serrallera que fent de 'sagrístá que a sa primera surtida ja 's va véurer coronat d' aplausos. Tambe 's veieren aplaudits los senyors Bals, Asperó y Fages qu' estigueren ben caracterisats, agradant de bó de bó a la concurrencia.

Las senyoretas Morera, si be 'l seus papers van ser de poca importancia, varen estar en caràcter.

A continuació hi hagué lo disparo d' un castell de fochs artificials pe 'l renombrat senyor Espinós, cridant molt la atenció un hermós velocipedista de distint colors y de moviment, y una apoteosis final: lo senyor Espinós fou aplaudit.

Seguidament la orquesta «La Vilanovesa situada als jardins, va donar un petit concert compost d' un Capritxo de Rossini y Bellini, la sardana de *Garin* y una Dansa obligada de clarinet, retirantse la concurrencia a las tres y mitja de la matinada.

L' endemà en lo teatro Principal la companyia de sarsuela de don Salvador Domingo y del senyor Lopez, va posar en escena despres d' una gran sinfonia per «La Vilanovesa», l' aplaudit saynete lirich *Los Alojados*, la sarsuela *El monaguillo* y l' epissodi cómic-lirich en un acte *El Chaleco Blanco*.

Aquesta va ser en conjunt la pessa mes ajustada, notantse molt en lo senyor López que a voltas anyadeix alguns bocadillos, tal vegada pera donar mes *colorido* a l' obra.

Los dos aficionados que hi prengueren part, sobradament be.

En obsequi a la digna Societat del Cassino Artesá, la mateixa nit la companyia del Tivoli va posar en lo teatro de dita societat, la obra *Un drama nuevo*: en ella 's va distingir molt y molt lo senyor Borrás en moltes escenas, obtenint una ovació.

Lo senyor Fages va estar acertadíssim en lo seu

paper: aquest artista té qualitat bones, y per lo que es veu, promet molt en la carrera dramàtica.

Los demes artistes, bé.

La senyoreta Sala va donar una vegada mes probas del seu talent.

Ahir van donar funcions tarde y vespre al Tivoli ab molt escassa concurrència, representant al vespre *La portera de la fàbrica*, obra en que 's lluhiren los senyors Borrás, Serrallera y Fages; pero consti que doblar papers fa molt mal efecte, á la vista y al oído dels espectadors.

Las senyoretas Morera y Sala no varen deixar res que desitjar en los seus respectius papers.

No va haverhi fi de festa: deuen estar de huelga.—R. N.

Sitjes, 8 d' Agost.

Ahir va venir una companyia de sarsuela dirigida per don A. Lopez, y en lo teatro «Prado» va representar *Los alojados*, *El Monaguillo* y *El Chaleco Blanco*. Si la companyia 's creya que aquí estabam molt atrassats, ha de saber 'l senyor director que nosaltres no estem acostumatats á véurer com se burlan del públich. Senyor Ricós, no 's presenti may mes á Sitjes á treballar d' aquest ofici; senyor Biscamps, no vulgui ser pallaso en *El Chaleco* ni tampoch vulgui ser graciós en *Los Alojados*, perque 'l paper de un corneta no es pera volguer fer riurer; en aquells moments representi lo que deu representar y res mes.

Si continúa aixis, será facil que's quedi un graciós sense gracia.

Senyor Lopez, vosté estaba molt de guassa: una cosa es treballar y l'altra es fer riurer per forsa. La senyoreta Adela Zaldivar, ab tot las sevas pretensions no va lograr que se 'l hi dongués un aplauso, (y á fe que 'ls sitgetants ne sabem d' aplaudir.) En una paraula; lo públich va quedar tant mal content del espectacle teatral, que gracias á la orquesta que en los intermedis tocaba al saló d' istiu pessas de ball, nos feya treure 'l mal olor de tants capítos.—J.

Manresa, 8 d' Agost

Lo profesor Arbat no deixá pas del tot satisfet al públich manresá, que ompli lo colisseu de gorn á gorn la nit en que va debutar. No es estrany, donchs, que no dongués lo titolat «Rey dels Magichs» la segona funció.

En lo teatro del Centro de la Unió Comercial é Industrial s' é posá los 24 y 25 *La tela de araña*, *Arturo di Fuencarrolí* (en lloch de *El Prior y el Priorato* com en los programmas constaba) y *El Juramento*; quals sarsuelas meresqueren una bona interpretació per part de las senyoras Valor y Marsal, lo senyor Rumiá y quadro d' aficionats.

En l' Ateneo Obrero se reanudaren los funcions ab las sarsuelas *Música clásica*, *Para una modista...* un *sastre* y *Primer ja*, que alcansareu bón éxit.

En lo Teatro Conservatori segueixen las funcions de sarsuela gran, representantse los dos últims diumenges *Campanone* y *La Traviata*, surtiut en conjunt bastant ajustadas, conquistantse en l'ultima los actos y lo mestre director justos aplausos. L'empresari senyor Bioscn sembla que 's proposa donarnos á conéixer en lo que resta de mes algunas escullidas obras lirscirs.

No havem tingut lo gust de que vingués á visitarnos l' eminent actor senyor Mario, com aixis s' asseguraba.

Lo reputat primer actor y director D. Isidoro Valero, segons noticias fieldignas desitja venir á donar una serie de representacions en lo Teatro Conservatori, lo que celebrarem realisi.—E. S. A.

DESDE VALENCIA

¡No se m' ha girat poca feyna!

Descriurer las festas de Valencia es poch menos rque impossible, y sino, allá vá la proba á manea de sumari:

Retreta militar, corridas de toros, balls populars, fochs artificials, festa dels nens pobres, premis als alumnos de las escuelas d' artesans, certámens de bandas civils y militars, jochs florals celebrats per la societat «Lo Rat Penat» batalla de flors, cabalgata, teatros, circos, firas, etc., etc.

Com no dispo de espay, necessari per' parlar de tot, daré compte á mos apreciats lectors de lo mes salient.

La retreta militar resultá lluhissima en extrem, y proba que agradaren al públich los balls populars, es que lo mateix lo primer dia que l' últim se véjeren concorreguts y aplaudits ab entusiasme.

En los Jochs florals celebrats en lo Teatro Apolo y no en lo Principal com deya 'l programa, surtiran premiats ab la flor natural D. Carlos Llinás per sa poesia *Forse altre canteró con miglior plectro*, que lligi admirablement lo senyor Bonet Aleantarilla.

Fou nombrada Reyna de la festa la senyoreta Josefina Frigola, una de las bellas d' aquest regne de las flors.

Ab diferents premis y accésits foren premiats los senyors Barber y Bas, Cirujeda, Puig, Guzman, Bernat y altres.

També foren premiats los sigüents poetas catalans: Francisco Bartrina, Ubach y Vinyeta y Valls Vicent, aques últim per son drama *Maria de Montpellier*.

Los poetas y periodistas valencians obsequiaren al senyor Valls ab un banquete en lo qual se brindá pe Catalunya y Valencia y 's donaren valentas probas de germanó.

Molt me pesa tenir que dirho; pero es la pura veritat. En Valencia los *Jochs florals* non molt distints de Barcelona. Barcelona celebra anyalment una festa que resulta *encartronada*, uns *Jochs pour rire*. La ciutat del Turia no; aquesta celebra una verdadera festa popular que cada any té mes esplendor.

Jo felicito á la societat «Lo Rat Penat», fent estensiva ma felicitació als poetas premiats, ja valencians, ja catalans.

La batalla de flors, no m' atreveixo á descriurerla. Fou magna.

Impossible donarse compte del hermosisim aspecte que oferia la Alameda.

Tots los cotxes que hi assistiren rivalisaren en gust, y en hermosura las senyoras y senyoretas que 'ls ocupaban.

La premsa tingué una tribuna destinada exclusivament per' ella, en la que vaig ocupar un puesto, gracias á la galanteria del president de las firas y festas.

Milers de personas contemplaban aquest número, lo mes salient tal volta de quan s' ha fet aquestos dias en Valencia.

En cinch dias de toros vaig véurer matar trenta cinch *cornúpedos*. Es quan se pot dir, y si anyadiu á n' aixó los cinch llenos que tingué l' empresa, crech que basta pera demostrar l' afició que aquí predomina.

La empresa oferí un premi de cinch mil pessetas al ganader que millors toros presentés, guanyant dita cantitat los del quart dia que pertenexian á la ganaderia de la Marquesa viuda de Saltillo.

***

Lo teatro Pizarro 's veu cada nit concurregut en gran.

El Rey que rabió es l' obra que mes entradas ha donat, omplint lo teatro de forasters y la taquilla de quinzets.

Ben merescut s' ho té, puig la companyia que

dirieix lo senyor Bueso mereix aixó y molt més.

En aquesta obra com en *Marina* y *La Tempestad* se -eren aplaudir indistintament las senyoras Nadal Naya de Bueso y Vargas y 'ls senyors Bueso, Belsa, Barrenas y altres quals noms sento no recordar.

Lo simpàtic picador de toros Badila prengué part en una de las funcions d' aquestas festas, fent quatre ó cinch tipos diferents en *Salon Eslava*, sent frenèticament aplaudit.

No parlo del «Tivoli Valenciano» porque als primers dias de festa tacá sas portas sens dupte qxe 's resentiria de la *caira*.

En lo Principal vegi *La Ducha* interpretada molt bé pe 'l senyor Llórens y sa companyia.

***

Digne fi de las festas ha sigut la cabalgata ahont hi figuraban un número molt crescut de carruatjes á qual de mes gust, cridant poderosament lá atenció lo de 'ls Succesors del Marques de Campo, lo de l' Horta Valenciana, Caritat, Exèrcit Pescadors y Comercers.

En resúm, las festas de Valencia han sigut dignas de la ciutat del Cid.

Y crech que per avuy n' hi ha prou.

CRISTÓFOL LLEGANYA.

TOCANT HORAS.....

Al costat teu lo temps vola:

Un dia véure't, ma Lola,
Vaig volguer, y per fortuna
T' estabas á casa sola...
¿Recordas? Era la UNA.

Y sense pérdrer instant,
Coufós, casi tremolant
Te demani greu repós.
Mes quant ho estaba jurant
Tocá 'l rellotje las DOS.

Ma declaració amorosa
Vas escoltà ab intarés
Y prometeres hermosa
Correspondre'm molt gustosa:
Llavors tocaban las TRBS.

—¿De veras m' estimas?—¿Sí!
Ningú com jo t' idolatra
Vares dir, y ab frenesi
En tos llabís do carmi
Vaig fé un petó... Eran las QUATRE.

Goyosa 'm vas abraçar
Dihent: Lo teu amor tinch.—
Aquell ahrás... va darar.
Sols de mi t' vas separar.....
Al punt de caurer las CINCH.

Y quant ja foll, mon amor
T' anaba, Lola, á mostrar
Sentim un truch y... ¡Oh dolor!
Tinch que fugir mort de por...
Sentintne las SIS tocar.

ENRICH AYNÉ Y PLA.

VERS Y PROSA

(Réplica al amic Alonso.)

Váreig llegir lo perquè
més t' agrada vers qué prosa,
y 'l teu perquè es una cosa
que, vaja, no hi há de qué.

Le rahó final que apuntas
contestant lo que t' agrada.

pega una gran bofetada
á las demás rahons juntas.

Vull que 'm diguis uno estona
d' un mode ben terminant
lo perquè, agradable tant
lo vers bó com presa bona;
y sent jove molt com cal
que ho véus tot de color rós.
trobis lo vers més hermós
que la prosa, 'sent igual.

Puig jo opino y no es mania,
pót tindre en prosa un treball
més poesia al cap-de-vall
que qualsevulga poesia.

¿Perqué, donchs, pe 'l vers te perts
si la prosa no t' fa nosa?

¿Perqué, por tu, donchs, la prosa
no té 'ls atractius del vers?

PEPÉ DEL CARRIL.

Saló de descans

Ah lo present número comensem á regalar per folletí la comedia *La farsa del amor*, que va ser estrenada ab aplauso lo dia 7 de Juny del any passat en lo teatro Romea, ab motiu de la funció que va donar-se per 'aumenta 'ls productos de la tómbola Fontova.

Las cubiertas de *La mitja taronja* las publicarem en lo número de la setmana entrant.

La Societat «Roger de Flor» ha comensat la publicació d' una revista mensual. Per nostra part corresponem al saludo que dirigeix á la premsa.

Las pocas novedades qu' ofreixen actualment los teatros d' aquesta capital y la circunstancia de trobarse fora nostres redactors senyors Ben, Vidal y Riús, es causa de que no aparegués la setmana passada ni apereguí avuy revista teatral.

Aixó, no obstant, no volem deixar de consignar 'l debut del tenor cómich D. Manel Rodriguez que s' ha presentat en El dorado, logrant veurers aplaudit, y 'l de la companyia de sarsuela castellana y catalana (per mes pue porta trassas de ser catalana sols porque ho son los artistas,) la qual ha posat en escena *Sueños de oro*, obra sobradament coneguda y en la que 's distingeix lo baritono D. Ramón Bassols.

En Gracia 's fan grans preparatius pera la festa major que es dilluns dia 15. Totas las societats, están organisant diversions: lo «Circo de La Granada» ha publicat un luxós programa anunciant sos balls, y las representacions que té disposadas y que prometen ser molt lluhidas.

Soluciones á las cavilaciones del N.º 89

Xarada «LLGOSTA».

Trenca-closcas.—ARENAS, LANCASTER, MARLET, RAURICH.

Barriuament.—LO BORDET.

Mudansas.—CAMISA, CAMILA.

Ningu las ha enviat totas, queda, donchs, descrit lo premi.

Correspondencia

Miquel Piñol (Gracia) deixis véurer en la Redacció, de 8 á 10 del demati ó de 1 á 4 de la tarde parlarem:—J. Bernador queda servit.—A. Ribas ja li anviem.—A. Rafi: s' ha de arreglar y ho farem aviat per' comploure 'l ja ho veura «L' instrument» esta del mateix modo.—C. Roig (Mataró): escriurem particularment.—Amadeo: ja 'l creyem mort, ¡Gracias á Déu qu' encara es viu! ¿Qué no passa res per digne de dirse al públich en correspondencia? Gracias.—Plana (Reus) bueno contestarem.—J. Guasch (Vilanova): escriurem directament al senyor Sode.—T. y R. dijons, dijons.—M. Serra (S. Andreu), no es tant inspirada com requereix l' assumpto.

J. SOLÉ PIQUÉ, IMPRESSOR, RONDA UNIVERSIDAD, 9.

◆ **Càrme, 33** ◆
 Màquines de cusir, màquines de fer mitja —
SANTASUSANA
 PREUS SENS COMPETENCIA
 Aparatos para pèndrer dutxas
 Taller pera adobar tota classe de màquines.—Se ven á plassos y al comptat.
Carrer del Carme, 33. - Barcelona

PERRUCAS Y POSTISSOS
DE TOTA CLASSE
PERA TEATROS
GRAN SALÓ
pera afeitar, tallar y rissar cabells
en la
PERRUQUERIA
de
VICENS GARCIA
Conde del Asalto, 6, Principal
Casa establerta desde 1840

Construcció de Teatros

Servey complet y bó
pera guardarropias

*Pera informes y detalls, dirigir-se al
fuster del carrer d' Estruck, 11*

BARCELONA

PELUQUERIA ARTISTICA
Saló pera Afeitar, Rissar y Tallar lo cabell
DE
Lluís Anglada
Gran assortit de perrucas
y tota classe de postissos per' artistas
de teatro.
Rambla del Centro, 7, Entr.º
BARCELONA

CONCORDIA

MAQUINAS PERA FER MITJA

Las millors del món

S'hi fan mitjas, mitjons, camisetes de punt d'agulla igual que a la ma, comensadas y acabadas en la mateixa máquina, proporcionant la millor manera de guanyarse la vida a casa.—Exportació qualsevol població.—S'ensenya a treballarhi de franch.

◆ N. Agustí Manyosa — Regomir, 25 y 27, botiga ◆

LLUNAS ASSOÇADAS
PERA MIRALLS,
DE ORTEGA Y BADIA
Depòsit de Cristalls, Baldosas, Bal-
dosetas, etc., etc.
TELÉFONO NÚM. 1397
Carrer de la Comptesa de Sobradiel, número 3.
BARCELONA

TIPOGRAFÍA
DR
Joaquím Solé y Piqué
IMPRESOS
DE TOTES CLASSES A PREUS MÓDICS
PROMPTITUT EN LOS ENCARRECHS

Orquesta dels Catalans

de la que'n forma part lo notable concertista de violi senyor Badia, dirigida per DON ROMUALDO ZUBIELQUI.—Per' ajustos dirigirse carrer del Hospital, 102. 4.ª Barcelona

TRENCADURAS
Se curan aviat y radicalment ab lo BRAGUER ME-
CANICH Y REGULADOR inventat per l'especialis-
ta senyor PALAU. Recomanat per tots les metjes
eminents y premiat en la última Exposició de Bar-
celona. Tè concedit Real privilegi.

Carrer Ample, 12 y 14, al costat de la iglesia de la Mercè
Consultori ortorédich, de 8 á 1 y de 3 á 8

PERRUQUERIA DE JAUME SALA
PROVIDENCIA, 43, GRACIA

Survey esmerat en perrucas pera teatro.—Especiali-
tat en caracterisar.

GRACIA.=PROVIDENCIA, 43.=GRACIA

OBRAS NOVAS
del reputat autor
DON JOSEPH MARÍA POUS
Tres pierrots y Lo Polisson, comedias en
un acte.—**Un marido á línea corta**, sar-
suela en un acte.

Totes aquestes obres se trobaran de venda en la Administració de aquest setmanari ab un descuento de 25 per 100 sobre els seus preus.